

Verliefdheid – begrijpen

Stel je eens een diep en oprecht verliefd meisje voor. En dat er dan een man zou zijn die al zijn verstand en deskundigheid zou gebruiken om haar hartstocht bespottelijk te maken. Dat het verliefde meisje dan zou willen kiezen tussen het behoud van haar rijkdom en die spotternij, dat kun je je toch niet voorstellen.

Maar stel nu eens dat het hier om een uiterst koelbloedige en rustige man zou gaan, die in alle ernst tegen dat jonge meisje zou zeggen: ik ga jou uitleggen wat verliefdheid eigenlijk is. (In moderne termen: wat er zich in je brein afspeelt, en met welke stofjes dat allemaal te maken heeft.) En dat dit jonge meisje dan moet toegeven dat alles wat hij haar probeert duidelijk te maken helemaal waar is. Zou ze dan zijn armetierige verstandigheid verkiezen boven haar eigen rijkdom? Zou dat jonge meisje niet eerder tegen hem zeggen: “Het is helemaal waar hoor, wat jij zegt. Ik kan het ook heel goed begrijpen. Maar toch is er één ding dat ik niet kan begrijpen: ik kan niet begrijpen hoe je zo koel en rustig kunt praten over iets wat mij zo diep raakt. We hebben het blijkbaar toch niet over hetzelfde, want het heeft bij ons tweeën een totaal andere uitwerking.”

Ere zij dat jonge meisje voor deze juist in haar mond zo ontroerende en in de mond van een wijze zo ironische repliek aangaande

begrijpen en de relatie van begrijpen tot enthousiasme.

Denk je een werkelijk verliefd mens in. In de tijd dat hij werkelijk verliefd is komt hij nooit op het idee dat te moeten begrijpen, hij vindt het veel eerder – ach, wat is dat aandoenlijk – onbegrijpelijk dat dit meisje van hem houdt. Maar goed, stel dat hij het meisje krijgt. En laten er dan jaren voorbijgaan. Dan komt er misschien een tijd dat hij niet meer huivert bij het effect dat die hartstocht op hem heeft. Nee, die heeft zich helemaal neergegeven en hij is buitengewoon verstandig geworden, dat wil zeggen erg dom. Dat komt aan het licht doordat hij om die en die redenen zijn verliefdheid volkomen denkt te kunnen begrijpen.

Dit is iets wat je in het leven van heel veel mensen tegenkomt: een man of een vrouw die eens verliefd waren zijn nu, tien jaar later, professor of docente in hun verliefdheid. Zoals het een kenmerk van professoren en docenten is dat ze altijd menen de bloem te zijn van hun generatie, de hoogst ontwikkelden, zo denken ook deze professoren en docentes dat het stadium dat zij bereiken het hoogste is. (Pap. VII 1 A 182, p. 117v. en X 4 A 614, p. 431)